

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 053«Психологія»
за освітньою програмою «Психологія»
на тему: **«ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІЛІНГВАЛЬНОЇ МОВЛЕННЯ СВОЇ**
ДІЯЛЬНОСТІ МІГРАНТІВ З УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ»

Виконавець:

студентка денної форми навчання
Швець Марія Андріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.психол. н.

(науковий ступінь, вчене звання)

Пундєв Володимир Васильович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса–2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Людина використовує мову як засіб у спілкуванні, шлях до розуміння й обміну інформацією. Мова виконує чимало інших функцій, окрім спілкування, серед яких передусім соціальна, експресивна, етнічна, гносіологічна.

Мова визначає людину, її мислення та індивідуальність. Мова – основна перевага людини, яка не є сталою, змінюється та, навіть, примножується, через історичні й економічні події, технічний розвиток, потреби суспільства.

Сучасні глобалізаційні процеси, інтенсифікація міжнародних контактів, інтернаціоналізація економіки спонукають людство до опанування двома та більше мовами. Багатомовність стала необхідною умовою розвитку цивілізованого суспільства, становить капітал особистості, нації, держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд публікацій останніх років, а також дослідження вітчизняних науковців Т. Боднарчук, О. Войтенко, В. Гаманюк, І. Кріби, М. Тадєвої, О. Яковлевої, зарубіжних науковців А. Ільнер і Н. Савельєвої, Л. Малих й А. Жукової, N. Slavkov, J. Duarte and M. Günther - vander Meij та багатьох інших вчених.

В наших реаліях коли йде війна і багато людей вимушені виїжджати до іншої країни не знаючи мови. Здатність людини розуміти, спілкуватися кількома мовами відкриває нові перспективи та можливості. Уміння спілкуватися різними мовами з дотриманням установлених норм є однією з найголовніших соціальних вимог, що нині висувуються до людей.

Потреба в іншомовних знаннях пересічних громадян в умовах багатомовних суспільств, інтеграції, мобільності, вимагає нових підходів до викладання і навчання, пошуку нових методик, здатних розвинути полілінгвальну особистість, яка могла б послуговуватися кількома іноземними мовами.

Саме це спонукає до розроблення ефективних методик навчання іноземних мов, релевантних для українського освітнього контексту, які б ґрунтувалися на засадах дидактики багатомовності або використовували б певні її елементи. Відповідно до змін, що відбуваються в освіті України, мовне питання є важливим складником освіти загалом і дидактики зокрема, тому сучасна освітня стратегія спрямована на розвиток особистості, яка усвідомлює важливість вивчення іноземних мов, толерує різні національні культури, здатна до ефективної життєдіяльності в полілінгвальному середовищі.

Мета дослідження полілінгвальної мовленнєвої діяльності з України через війну.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати розвиток полілінгвальної компетенції мовленнєвої діяльності мігрантів.

2. Дослідити сутність та структура полілінгвальної компетентності мігрантів.

3. Проаналізувати методологічні системи вивчення розвитку мовлення: діяльнісний, психолінгвістичний, системний підходи.

4. Дослідити критерії, показники рівня розвитку полілінгвальної мовленнєвої компетенції у мігрантів.

4. Розробити процедуру емпіричного дослідження.

5. Результати експериментального дослідження, їх інтерпретування.

Об'єкт дослідження є процес розвитку полілінгвальної мовленнєвої діяльності з України через війну.

Предмет дослідження є методика розвитку полілінгвальної мовленнєвої діяльності з України через війну.

Методи дослідження:

1. Теоретичні: аналіз літератури, узагальнення отриманих даних, формулювання висновків дослідження;

2. Емпіричні: метод контент-аналізу наукових публікацій з предмету питання дослідження розвитку полілінгвальної мовленнєвої діяльності з України через війну.

Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаної літератури. Загальний об'єм роботи – 79 сторінок, об'єм основного тексту - 71 сторінка. Обсяг використаної літератури - 60 джерел. Робота проілюстрована 5 малюнками та 3 таблицями.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми роботи, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, наукову новизну і методи дослідження.

У першому розділі «Теоретико – методичні особливості полілінгвальної мовленнєвої діяльності мігрантів з України через війну» розкрито поняття «полілінгвальна мовленнєва діяльність», особливості мовлення мігрантів з України, психологічні фактори.

У другому розділі «Методологічна та методична організація дослідження полілінгвальної компетенції у мігрантів з України» обґрунтовано методологічну та методичну організацію дослідження полілінгвальної компетенції у мігрантів з України, з якими труднощами зустрілися та рішення даних проблем.

У третьому розділі «Експериментальна апробація розвитку полілінгвальної мовленнєвої діяльності у мігрантів» було проведено експериментальне дослідження та опрацьовано результати експериментального дослідження, їх інтерпретування.

ВИСНОВКИ

Мова визначає людину, її мислення та індивідуальність. Мова – основна перевага людини, яка не є сталою, змінюється та, навіть, примножується, через історичні й економічні події, технічний розвиток, потреби суспільства.

Мета кваліфікованої роботи є дослідження полілінгвальної мовленнєвої діяльності з України через війну.

На основі мети ми розробили завдання до кваліфікованої роботи:

- проаналізувати розвиток полілінгвальної компетенції мовленнєвої діяльності мігрантів;
- дослідити сутність та структура полілінгвальної компетентності мігрантів;
- дослідити психолінгвістичні передумови розвитку полілінгвальної компетентності;
- проаналізувати основи розвитку полілінгвальної компетентності у мігрантів;
- проаналізувати методологічні системи вивчення розвитку мовлення: діяльнісний, психолінгвістичний, системний підходи;
- дослідити критерії, показники рівня розвитку полілінгвальної мовленнєвої компетенції у мігрантів;
- розробити процедуру емпіричного дослідження;
- проведення експериментального дослідження;
- результати експериментального дослідження, їх інтерпретування.

Відповідно до змін, що відбуваються в освіті України, мовне питання є важливим складником освіти загалом і дидактики зокрема, тому сучасна освітня стратегія спрямована на розвиток особистості, яка усвідомлює важливість вивчення іноземних мов, толерує різні національні культури, здатна до ефективної життєдіяльності в полілінгвальному середовищі. Відповідно до змін, що відбуваються в освіті України, мовне питання є важливим складником освіти загалом і дидактики зокрема, тому сучасна освітня стратегія спрямована на розвиток особистості, яка усвідомлює важливість вивчення іноземних мов, толерує різні національні культури, здатна до ефективної життєдіяльності в полілінгвальному середовищі. Проблема у формуванні полілінгвальної особистості стала особливо актуальною після початку повномасштабного вторгнення країни – агресора.

Проблема у формуванні полілінгвальної особистості стала особливо актуальною після початку повномасштабного вторгнення країни – агресора.

Організація дослідно-експериментальної роботи складалася з таких етапів:

1. Підготовчий: а) визначення лінгводидактичних основ досліджуваної проблеми, розкриття змісту понять «багатомовність», «плюрилінгвізм», «мультилінгвізм», «полілінгвізм», «полілінгвальна компетентність», виокремлення психолінгвістичних передумов розвитку полілінгвальної компетентності учнів, а також сутності й структури полілінгвальної компетентності;

б) обґрунтування педагогічних умов розвитку полілінгвальної компетентності учнів профільної школи, аналіз навчально-методичного та нормативного забезпечення розвитку полілінгвальної компетентності учнів профільної школи, представлення моделі полілінгвальної освіти, визначення та обґрунтування рівнів та дескрипторів полілінгвальної компетентності учнів

профільної школи, формулювання критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з полілінгвальної мовленнєвої діяльності.

2. Дослідницький – проведення педагогічного експерименту: а) констатувальний етап – діагностування сучасного стану розвитку полілінгвальної компетентності учнів профільної школи та аналіз результатів;

б) формувальний – реалізація методики розвитку полілінгвальної компетентності учнів профільної школи на засадах дидактики багатомовності; в) контрольний – діагностування вихідного рівню розвитку полілінгвальної компетентності учнів на засадах дидактики багатомовності, обробка та інтерпретація контрольних даних дослідження.

3. Післяекспериментальний – формулювання висновків та розробка методичних рекомендацій щодо розвитку полілінгвальної компетентності учнів профільної школи на засадах дидактики багатомовності.

В третьому розділі було проведено експериментальне дослідження за наступними методиками: авторський опитувальник «Мовленнєва адаптація», методика «Письменник», вільний асоціативний експеримент, тест Люшера, методика «Неіснуюча тварина» можна, на наш погляд, дослідити та продемонструвати рівень мовленнєвої адаптації дітей мігрантів, а також простежити відмінності серед дітей мігрантів за типом шкільних навчальних закладів та статтю.

Також, було проаналізовано отримані результати і надано рекомендації, щодо їх покращення. Сучасні глобалізаційні процеси, інтенсифікація міжнародних контактів, інтернаціоналізація економіки спонукають людство до опанування двома та більше мовами. Багатомовність стала необхідною умовою розвитку цивілізованого суспільства, становить капітал особистості, нації, держави. Огляд публікацій останніх років, а також дослідження вітчизняних науковців Т. Боднарчук, О. Войтенко, В. Гаманюк, І. Кріби, М. Тадеєвої, О. Яковлевої, зарубіжних науковців А. Ільнер і Н. Савельєвої, Л. Малих й А. Жукової, N. Slavkov, J. Duarte and M. Günther - vander Meij та багатьох інших доводять значимість багатомовної освіти не тільки в Європі, а й в усьому світі.

В наших реаліях коли йде війна і багато людей вимушені виїжджати до іншої країни не знаючи мови. Здатність людини розуміти, спілкуватися кількома мовами відкриває нові перспективи та можливості. Уміння спілкуватися різними мовами з дотриманням установлених норм є однією з найголовніших соціальних вимог, що нині висуваються до людей.

Потреба в іншомовних знаннях пересічних громадян в умовах багатомовних суспільств, інтеграції, мобільності, вимагає нових підходів до викладання і навчання, пошуку нових методик, здатних розвинути полілінгвальну особистість, яка могла б послуговуватися кількома іноземними мовами.

Таким чином, мета та завдання дослідження є досягнутими.